

Sygn. akt I CSK 313/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska

w sprawie z wniosku B. Ż.
przy uczestnictwie M. L., M. K., R. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w P., S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w N.
o dział spadku i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika M. L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 22 grudnia 2020 r., sygn. akt XV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację uczestnika M. L. od postanowienia wstępnego z dnia 29 października 2019 r. Sądu Rejonowego w P., w sprawie o dział spadku i zniesienie współwłasności, którego przedmiotem było rozpoznanie wniosku M. L. o stwierdzenie nabycia własności udziału przez zasiedzenie.

Uczestnik M. L. wniósł skargę kasacyjną, w której żądał, na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c., uchylenia zaskarżonego postanowienia w części obejmującej jego punkt II i rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, ewentualnie, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., uchylenia zaskarżonego postanowienia w części obejmującej jego punkt II i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna uczestnika nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie SN z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl.). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (por. postanowienie SN z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, niepubl.).

Tymczasem w analizowanej skardze kasacyjnej wskazano jedynie, że – zdaniem skarżącego – Sąd Apelacyjny naruszył przepisy art. 172 § 2 w zw. z art. 176 § 1 i 2 k.c., a także art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. poprzez pominięcie podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa procesowego i nieuwzględnienie braku związania stanem faktycznym ustalonym przez sąd I instancji. Jest to zwykła polemika z dokonaną przez Sąd II instancji oceną prawną ustalonego stanu faktycznego, a nie argumentacja wystarczająca dla wykazania, że nastąpiło kwalifikowane naruszenie prawa przez sąd. Dodatkowo trzeba podkreślić, że argumentacja w skardze w dużym stopniu opiera się na niedopuszczalnym – na etapie postępowania kasacyjnego – kwestionowaniu ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Apelacyjny. Z tych względów brak jest podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art.398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).